

dra hab. Katarzyna Szeszycka, profesora AS
Wydział Malarstwa
Akademia Sztuki w Szczecinie

Ocena rozprawy doktorskiej pt. "Pustostany - spacer jako strategia artystyczna" oraz dorobku artystycznego magistry Katarzyny Dyjewskiej w związku ze wszczęciem przez Radę Naukową ds. nadawania stopni i tytułów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie sztuki piękne.

Opis dorobku artystycznego

Pani **Katarzyna Dyjewska** finalizując każdy ze swoich wcześniejszych etapów edukacji uzyskiwała wysokie noty, a jej prace były wyróżniane wystawami oraz zyskiwały nagrody. W 2015 roku obroniła z wyróżnieniem dyplom magistry sztuki na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie pracą dyplomową pt. "Puste miasto" zrealizowaną pod kierunkiem prof. Krzysztofa Wachowiaka i prof. Edwarda Tarkowskiego, która została częścią wystawy najlepszych dyplomów państwowych uczelni artystycznych w Wielkiej Zbrojowni w Gdańsku, gdzie otrzymała Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Równoległe rok wcześniej Pani Katarzyna uzyskała tytułu magistry inżynierii architektki na Wydziale Architektury i Urbanistyki Politechniki Warszawskiej za pracę dyplomową pt. "Wpływ rzemiosła artystycznego na kształtowanie architektury i detalu architektonicznego", zrealizowaną pod kierunkiem dra hab. Jana Słyka. Praca ta została zakwalifikowana do wystawy Najciekawszych Dyplomów WAPW 2014. W 2008 w ramach programu ERASMUS studiowała także na Tampere University of Technology, Faculty of Architecture w Finlandii.

Pani Dyjewska przedstawiła dorobek artystyczny, w skład którego wchodzi dziewięć wystaw indywidualnych o zasięgu krajowym i regionalnym (jedna wymieniona pozycja sprzed obrony magisterskiej; jedna pt. "bez miejsca" bez dokumentacji fotograficznej ekspozycji) oraz trzydzieści zbiorowych, w tym w prestiżowych ośrodkach krajowych, udział w jednej wystawie zagranicznej w Budapeszcie, a także w ramach ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów

(organizacja w kraju), w których Kandydatka była finalistką lub otrzymała nagrody, Na tym polu aktywność artystyczna Pani Dyjewskiej jest bardzo duża, poniżej wymieniam wybrane osiągnięcia:

- w 2018 roku III Nagroda w Ogólnopolskim Konkursie Malarskim im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy;
- w 2016 roku III Nagroda na 25. Międzynarodowym Wschodnim Salonie Sztuki w Lublinie;
- w 2015 roku wspomniana wyżej Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymana za pracę dyplomową na wystawie w Gdańsku;

Przedłożone materiały dokumentujące dorobek kładą akcent na uwierzytelnienia nagród i udziału, oprawę graficzną wydarzeń, częściowo na dokumentację ekspozycji, pozostaje niedosyt związany z brakiem reprodukcji samych prac, wchodzących w wymienione realizacje wystawiennicze, jednakże nie jest to wymagana pozycja w przedkładanej dokumentacji.

Od 2015 roku pani Dyjewska pozostaje związana z Wydziałem Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, od 2021/22 pełniąc funkcję Prodziekany ds. studenckich i kształcenia.

Opis i ocena pracy pisemnej

Dysertacja doktorska ma formę atrakcyjnie zaprojektowanej pozycji wydawniczej. Każdy z rozdziałów opatrzony jest tytułem oraz autorską ilustracją, rozdziały i podrozdziały - cytatem trafnie dobranym. Wymagane fragmenty, jak bibliografia i spisy ilustracji są zawarte. Część pisemną zamyka mapa wyszczególniająca miejsca związane z realizacją lub planowaniem prac, które w legendzie do mapy zostały uszeregowane w cykle będące treścią artystyczną przedłożonego dzieła.

Dokumentacja cyfrowa zawiera także audiobook.

Autorka za punkt wyjścia do swoich rozważań proponuje namysł nad fizycznym modelem obrazującym działanie *filter bubble* na jednostki umieszczone w małych, zamkniętych, opresyjnie aktywnych z uwagi na ilość bodźców środowiskach. Natłok impulsów, zanurzenie wewnątrz (banki) uniemożliwia krytyczne dostrzeżenie warunków otoczenia / środowiska jednostki, jak i analogicznie usytuowanych innych i towarzyszących im warunków. Autorka przewiduje prawdopodobny finał eksperymentu w postaci zduszenia jednostki i rozpadu środowiska (tu pudełka).

W toku pracy próbuje zdiagnozować wybrany, opisany za pomocą powyższego modelu, fragment codzienności i efekty związanych z nim procesów na kondycję jednostki. Wskazuje obciążenie emocji poprzez generowaną w nich sinusoidę o wysokiej amplitudzie, nienaturalność i przeciw-zdrowotność konsekwencji powstających w wyniku pozostawania pod długotrwałym jej wpływem. Zwraca uwagę na zanik percepcji przestrzeni, na zubożenie doświadczenia zmysłowego: czytelności detali, barw i skali otaczającego środowiska, dowolnie: otwartego, czy też np. wewnątrz środków transportu. Wywód pozostaje krytyczny:

“odruch obronny to odciąć się, otępieć”. Autorka określa własną bańkę w oparciu o uogólnione doświadczenie swojego pokolenia 30-latków urodzonych pomiędzy ‘85 a ‘95 rokiem żyjącego w prawie dwumilionowej aglomeracji: “Generalizując i z pewnością krzywdząc wyjątki, jesteśmy pokoleniem milczących owiec”. Moim zdaniem to trafny ogląd. Szuka remedium. Przesyt informacyjny uruchamia złość na wpisaną w algorytmy manipulację informacją, jako dobry początek małej drogi.

W kontekście tej diagnozy autorka afirmuje rozwiązanie w formie praktykowania uważności podkreślając postulaty “my - równa się ciało”, oraz “mocy czasu teraźniejszego”. Punkt zatrzymania umożliwia refleksję: “W spowolnieniu i poczuciu bliskości czasu cudze przemyślenia ustępują miejsca bardziej potrzebującym - własnym”.

Strategia. W tym rozdziale autorka pozwala czytelnikowi podążać za swoim rozważaniem nad “prawdziwością” malarstwa, jako przykład układania spraw ważkich w trakcie spaceru (filozofowania w ruchu). Przywołuje Reбекę Solnit badającą istotę spaceru i jej propozycję modelu intelektualnego w formie konstelacji złożonej z trzech gwiazd: ciała, wyobraźni i świata zewnętrznego (tu w pracy brak przypisu).

Ta strategia to pochwała dla dewaluowanego w kapitalistycznej rzeczywistości spaceru, wrażliwości w czasie jego trwania na poszukiwanie prawdy rozumianej jako jednostkowe olśnienie - doświadczenie osadzone w czasie i otwartości dla zmysłowego zanurzenia w otoczeniu, jak i dla współuczestników przestrzeni. W czasie późniejszym jest ono przekładane na wybrany język i udostępniane innym.

Następnie autorka osadza swoją strategię w kontekście innych artystycznych spacerów w oparciu o przykłady realizacji takich artystów jak: Stanley Brouwn, Vito Acconci, Beuys, Francis Alys, Richard Long, Abramovic & Ulay. Z polskich twórców Katarzyna Dyjewska wybrała przykłady prac Teresy Murak oraz Krzysztofa Maniaka.

Wywód ma formę eseju, tempo właściwe, rozwinięcie logiczne, pozostaje dostępny w odbiorze. Autorka w sposób wystarczający opiera swoje rozważania w szerszych kontekstach. Dotyczy to strategii pozyskiwania inspiracji, ponieważ nie analizuje finalnych prac malarskich, jednak w sposób klarowny przybliży metodę pozyskiwania ich źródeł.

Opis i ocena części artystycznej

Na część artystyczną składa się zestaw 17 obrazów, opatrzonych tytułami, powstałych w latach 2016/22, dokumentacja przedstawia je w porządku chronologicznym, od najnowszych. Budują one pięć serii o tytułach: *Urban legend*, *Zaprawa*, */Bez/ Miejsca*, *Przejścia*, *Poczet Królów Warszawskich* z czego piąta w całości pozostaje w sferze “do realizacji”. W legendzie do mapy, każdy z cykli ma przypisany krótki opis inspiracji. Nie odnajdziemy tam przyporządkowania punktów z mapy do konkretnych serii lub prac. Pozycje pozostają rozróżnione tylko według wspomnianego na początku klucza: zrealizowane / niezrealizowane w stosunku 17 do 25. Autorka zaznacza, iż jest to stan na marzec 2022 roku. Serie te to średnio

i wielkoformatowe malarstwo wykonane w technice olejnej, wyważone kompozycyjnie, fragmentami ujawniające wpływy oglądu architektonicznego. Obrazy powstawały na przestrzeni sześciu lat, są wyborem z tego czasu. Widać w nich zmiany i rozbudowę analizy malarskiej. Całość pozostaje na wysokim poziomie wykonania.

Poszukiwanie inspiracji w zanurzeniu w tkance miejskiej zbliża ją do środowisk streetartowych, ale jej język plastyczny pozostaje osobny. W swojej strategii odseparowuje przestrzeń czasu refleksji, namysłu od przestrzeni budowania wypowiedzi w warsztacie malarstwa olejnego. Chociaż w dorobku artystki znajdziemy także realizacje zewnętrzne to pomijanie tego medium jest tutaj decyzją.

Strategia artystyczna ukierunkowana na namysł w okolicznościach spokojnego spaceru pozwala artystce spiąć klamrą swoje poszukiwania malarskie. Ostateczny wybór jest propozycją sprawnie uzasadnioną opisanym w części pisemnej koncepcie strategii, samym w sobie bliskim mi w konstrukcie: wrażliwość sensualna jako asumpt do imperatywu twórczego.

Możemy oglądać te serie w warunkach ekspozycji zamkniętej, jednak w moim odbiorze, po niej autorka zaprasza na spacer wraz z mapą w ciszy, indywidualny, bo Dyjewska nie tworzy szlaków, pozostawiając odbiorcy ewentualną swobodną eksplorację jej tropów w terenie.

Całość jest oryginalna i stanowi wkład w rozwój dyscypliny.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę powyższe z pełnym przekonaniem stwierdzam, iż całość rozprawy doktorskiej Pani Katarzyny Dyjewskiej przygotowanej pod okiem promotora prof. Krzysztofa Polkowskiego pt. "Pustostany - spacer jako strategia artystyczna" w pełni spełnia wymagania art. 13 ustawy z dn. 13 marca 2003 r. o szkolnictwie wyższym - stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki kwalifikując Kandydatkę do nadania jej stopnia doktora w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie sztuki piękne, z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art.175 z dn. 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, kwalifikujące do nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Z pełnym przekonaniem wnioskuję do Rady Dyscypliny o nadanie Pani Katarzynie Dyjewskiej stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki piękne i konserwacja dzieł sztuki.

